

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER
Spesialenheten for politisaker
Post: Postboks 93, 2301 HAMAR
Tel: 62556100 Faks: 62556102
E-post: post@spesialenheten.no
PÅTALEVEDTAK

SAK NR 14468819 419/18-123

OSLO POLITIDISTRIKT MELDER OM VEGTRAFIKKUHELL VED FORFØLGELSE AV MOTORSYKLIST – PERSONSKADE

Anmeldelsen

Oslo politidistrikt har ved påtegning 5. juni 2018 meldt om trafikkuhell 29. mai 2018.

Det er i påtegningen opplyst at "[f]ormentlig ruset fører uten førerkort på stjålet sykkel har kjørt ut da politiet ønsket å kontrollere fører". Det ble videre opplyst at skadefølgen på tidspunktet for oversendelsen var beskjedent (bruddskader i arm/kragebein), samt at politidistriktet hadde opprettet sak mot føreren, sak [REDAKERT].

Vedlagt påtegningen fulgte kopi av Oslo politidistrikts anmeldelse i sak [REDAKERT], registrert som "Personskade (§ 3). MC ut av veien". Trafikkuhellet fant sted på E18 ved avkjøringsfeltet ved Holmen i vestgående retning. Fartsgrensen på stedet er 80 km/t. En motorsykkel av merket Ducati med kjennemerke [REDAKERT], ført av A, unnlot å stanse for kontroll på signal fra en politipatrulje. Patruljen besto av politibetjent B, som var sjåfør av tjenestebilen, og politibetjent C, passasjer og leder av patruljen. A forsøkte å kjøre fra patruljen, og kjørte ut av veien da han ikke klarte svingen ved avkjøringen til Holmen. D var passasjer på MC-en. Både A og D ble kastet av motorsykkelen da den kjørte ut.

På stedet der sykkelen havnet er det en flat gresslette med grøfter rundt hele veien. Det er autovern på venstre side av gressletten ut mot E18. Ifølge anmeldelsen var det ikke ujevnheter, hull, oljesøl eller grus fram mot åstedet. Like før selve åstedet ble det funnet bremsespor på 10,05 meter, formentlig fra motorsykkelen. Det ble ikke funnet flere spor mellom bremsesporet og asfaltkanten der motorsykkelen kjørte av veien. Avstanden her var ca. 20 meter. Den aktuelle dagen var det 21 grader, overskyet, god sikt, samt tørr og bar vei. Det var lite trafikk på stedet.

Både D og A ble liggende 12 meter fra motorsykkelen. A klaget på vondt i skrittet, og ble kjørt til Ullevål sykehus. D klaget over smerter i brystet, og ble kjørt til traumemottaket ved Ullevål sykehus. Politiet fikk senere opplyst at hun hadde kragebeinsbrudd og brudd i ribbein. Motorsykkelen lå 46 meter fra asfaltkanten på avkjøringsfeltet, der den kjørte ut. Den hadde store skader etter formentlig å ha gått rundt og sklidd bortover gresset. Det var nedfall fra motorsykkelen hele veien fra avkjøringen til der den stanset. Den ble vurdert å ha gode sommerdekk.

Spesialenhetens undersøkelser

Vedlagt oversendelse fra Oslo politidistrikt fulgte skisse og illustrasjonsmappe fra åstedet, egenrapporter etter samtaler med Ullevål sykehus vedrørende Ds tilstand, Oslo politidistrikts sak [REDAKERT] (ikke stoppet for trafikkontroll), sak [REDAKERT] (påvirket/beruset med personskade), sak [REDAKERT] (narkotikaovertrødelse) og sak

██████████ (heleri), samt utskrift av politiets Politioperative register (PO-logg) vedrørende hendelsen. Lydlogg fra operasjonssentralen ved politidistriktet ble ettersendt.

Spesialenheten har innhentet bildeopptak fra Vegtrafikksentralen som viser forfølgelsen på E18. Lydlogg og bildeopptak er gjennomgått.

Nærmere om sakens faktum

På bakgrunn av opplysningene fremkommet i saken legger Spesialenheten til grunn at politibetjentene B og C tirsdag 29. mai 2018 kjørte uniformert patruljebil. Kl. 1050 kjørte de ut på E18 ved Esso på Ramstadsletta, og ble oppmerksomme på en rød Ducati motorsykkel med registreringsnummer ██████████ som kjørte sørover på E18. Motorsykkelen lå bak andre biler i venstre felt i en hastighet av 100 km/t. Det satt to personer på motorsykkelen. Spesialenheten legger til grunn at A var fører av motorsykkelen og at D var passasjer.

Politibetjent B har opplyst i politiets anmeldelse i sak ██████████ (unnlattelse av å stanse for trafikk kontroll), at han merket seg sykkelen fordi den så ut til å være en eldre sykkel og han ikke kunne se om den hadde sidespeil. Han ba derfor politibetjent C om å undersøke sykkelen i politiets systemer. Fordi dette tok noe tid, ble de liggende bak sykkelen i venstre felt fra Ramstadsletta til like etter avkjøringen til Slependen. Motorsykkelen lå i 100 km/t og fulgte trafikken hele denne strekningen. Da de kom til begynnelsen av sletta før Bellevuedumpa, opplyste politibetjent C at motorsykkelen var meldt stjålet. B satte da på blålys for at føreren skulle stanse. Han fikk ingen respons og satte derfor også på sirene. Føreren av motorsykkelen svingte da over i høyre kjørefelt og akselererte. B fulgte etter over i høyre felt, hvorpå føreren av motorsykkelen svingte tilbake i venstre felt fordi det var fri kjørebane der. Patruljen la seg tilbake i venstre felt. På dette tidspunktet lå motorsykkelen et godt stykke foran dem, og akselererte. Da motorsykkelen kom til avkjøringen ved Holmen svingte føreren tilbake i høyre felt og startet nedbremsing mot avkjøringsfeltet. På avstand observerte politibetjent B at sykkelen begynte å vingle fra side til side med bakhjulet mens den bremsset ned. Ved avkjøringen til Holmen kjørte sykkelen rett fram fordi føreren ikke fikk lagt sykkelen ned for å svinge på grunn av vinglingen. Deretter kjørte motorsykkelen ut av veibanen og traff gressvollen ved inngangen til svingen. Dette skapte en støvsky som hindret sikten for patruljen. Da de kom til avkjørselen så de at motorsykkelen lå ca. 20 meter fra veibanen og at begge personene var ca. 20 meter lengre bort fra sykkelen. A sto oppreist over D. Begge klaget over smerter. Ambulanse ble tilkalt og begge ble kjørt til sykehus.

Det er opplyst i sakens dokumenter at D ble påført kragebeinsbrudd og brudd i ribbein. Da politiet kontaktet Ullevål sykehus vedrørende hennes tilstand 30. mai 2018, fikk de opplyst at hun ville være i stand til å gjennomføre avhør dagen etter. Det foreligger ikke ytterligere opplysninger for Spesialenheten hva gjelder A.

Spesialenheten har fra Vegtrafikksentralen innhentet bildeopptak fra tre kameraer på E18. Et av opptakene viser en kort sekvens i forkant av forfølgelsen, der patruljebilen ligger bak motorsykkelen uten bruk av blålys. De følger trafikken i normal hastighet. De to øvrige opptakene viser en kort sekvens av selve forfølgelsen i Bellevuedumpa, der tjenestebilen benytter blått, blinkende lys. Det er ikke lyd på opptakene, og derfor ikke mulig å ta stilling til om patruljebilen benyttet sirene eller ikke. På stedet er det tre kjørefelt i sørgående retning. Motorsykkelen kommer inn i bildet idet den svinger over fra høyre til venstre kjørefelt. Tidsanvisningen på opptaket er da kl.10:55:40. To sekunder etter kommer tjenestebilen inn i bildet, med blålys på. Tjenestebilen ligger et stykke bak motorsykkelen gjennom hele

opptaket. Rett før motorsykkelen forsvinner ut av bildet på toppen av Bellevuedumpa kl. 10:56:04, svinger den tilbake til høyre felt. Kl. 10:56:07 forsvinner tjenestebilen ut av syne.

Av lydlogg fra operasjonssentralen fremgår at patruljen meldte inn at de lå bak en stjålet motorsykkkel på E18 utgående ved Bellevuedumpa. Patruljen opplyste videre at det gikk i 170 km/t og at motorsykkelen ikke stoppet for kontroll, men tok av til Slemmestad. Umiddelbart etter meldte patruljen at motorsykkelen hadde krasjet, og at en person lå nede, mens en person sto. Senere informerte patruljen om at anslått hastighet da motorsykkelen krasjet var 80 km/t. Det ble opplyst at motorsykkelen først kjørte ned i en grøft der sykkelen fikk en sleng og at de som satt på ble kastet av sykkelen. De hadde ikke truffet noen gjenstander, men ble slengt bortover sletta. Begge var bevisste da politiet ankom stedet. Fra patruljen meldte om forfølgelsen 22 sekunder ut i opptaket og inntil de meldte at motorsykkelen kjørte av veien, gikk det ca. 34 sekunder. Det følger av PO-loggen blant annet at motorsykkelen kjørte ut før operasjonsleder fikk lest ut "avbryt forfølgelse". I PO-loggen var nedtegnet at "[d]et ble sagt i rommet at forfølgelsen skulle avbrytes, men en rakk aldri å formidle dette til patruljen før MC kjørte av veien". Det er ikke opplyst i PO-loggen på hvilket grunnlag forfølgelsen var besluttet avbrutt.

A ble i etterkant anmeldt for en rekke forhold, for kjøring uten gyldig førerkort, kjøring i påvirket tilstand, personskade (§3), heleri av motorsykkkel, samt grov narkotikaovertrødelse.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker skal etterforske og påtaleavgjøre saker der det er spørsmål om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått straffbare handlinger i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1.

Saken anses tilstrekkelig opplyst for å kunne realitetsavgjøres, og er vurdert etter vegtrafikkloven § 3 første ledd, som lyder:

”Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke oppstår fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødigg blir hindret eller forstyrret.”

Forsettlig eller uaktsom overtrødelse av bestemmelsen er straffbar, jf. vegtrafikkloven § 31.

I medhold av vegtrafikkloven § 11, jf. forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) § 2 nr. 4, kan fører av utrykningskjøretøy og fører av annet kjøretøy i politiets tjeneste fravike trafikkreglene når det er nødvendig eller vesentlig til lette i tjenesten. Føreren er likevel bundet av grunnregelen om aktpågivende og varsom kjøring i lovens § 3. Hvordan aktsomhetsnormen skal forstås når den skal anvendes på politikjøretøy i en utrykningsituasjon, beror på en konkret vurdering der det foretas en avveining mellom behovet for å få gjennomført tjenesteoppdraget og hensynet til trafikksikkerheten, jf. bl.a. Rt. 1994 side 1478.

Bilforfølgelse er som metode godkjent og regulert i instruks fra Politidirektoratet. I Politidirektoratets instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy (rundskriv 2009/005) § 3 fremkommer blant annet følgende:

”3.2. Forfølgelse som innebærer utrykningskjøring... kan kun skje i det enkelte tilfelle når det vurderes forsvarlig og ubetinget nødvendig. Forfølgelse må hele tiden veies opp mot den trafikfare man utsetter seg selv og andre for.

3.3. Forfølgelsen skal straks avbrytes dersom det anses uforsvarlig å fortsette. Det forfulgte kjøretøy kan i stedet følges på avstand for å observere hvor kjøretøyet tar veien."

Den strafferettslige bedømmelsen av forholdet må, på samme måte som i andre straffesaker, bygge på de strafferettslige bevisvurderingsprinsippene. Et sentralt prinsipp er at enhver rimelig og fornuftig tvil skal komme mistenkte til gode. Dette innebærer at det alternativ som er mest gunstig for mistenkte må legges til grunn ved tvil om faktum. Videre må spørsmålet om straffansvar vurderes ut fra en samlet vurdering av hvordan situasjonen der og da fortonet seg for de aktuelle tjenestemennene, jf. straffeloven § 25. Disse prinsippene gjelder generelt i strafferetten og ikke bare for politiet.

Med henvisning til gjennomgangen over, legger Spesialenheten til grunn at politibetjentene B og C ble oppmerksomme på motorsykkelen ved Ramstadsletta og at de lå bak denne hele veien til Slependen uten at det var iverksatt forfølgelse. Dette underbygges av bildeopptak fra Vegtrafikksentralen. På bakgrunn av det som fremgår av anmeldelsen i Oslo politidistrikts sak [REDAKTERT], legger Spesialenheten til grunn at patruljen satte på blålys så snart de ble oppmerksomme på at sykkelen var meldt stjålet. Det er noe uklart for Spesialenheten hvor forfølgelsen konkret ble iverksatt, men slik saken fremstår finner Spesialenheten at dette skjedde på sletta før Bellevuedumpa. Selve forfølgelsen pågikk således over en relativt kort strekning. Spesialenheten anser på bakgrunn av sakens opplysninger at det var grunnlag for å iverksette forfølgelse.

Det legges til grunn at patruljen brukte lys- og etter hvert lydsignal for å varsle A om at han skulle stanse. Han etterkom ikke dette, men akselererte og skiftet kjørefelt flere ganger for å unnsnippe politiet. På bakgrunn av lydlogg fra operasjonssentralen ved Oslo politidistrikt legges til grunn at kjøretøyene på et tidspunkt var oppe i 170 km/t. Videre legges til grunn at motorsykkelen bremsset ned ved avkjørselen til Slemmestad og hadde en hastighet av ca. 80 km/t da den kjørte av veien. Sett hen til lydlogg og bildeopptak pågikk forfølgelsen i underkant av ett minutt.

Selv om det legges til grunn at B holdt høyere hastighet enn skiltet, er det ikke holdepunkter for at farten eller kjøringen var uforsvarlig. Av opptaket fremstår forfølgelsen å foregå på kontrollert vis, til tross for at både motorsykkel og tjenestebil flere ganger måtte skifte felt. Selve kjøreadferden fremstår ikke uforsvarlig sett hen til trafikkbildet og føreforholdene på det aktuelle tidspunkt. Videre er det sett hen til at selve forfølgelsen var kortvarig – i underkant av ett minutt, samt at tjenestebilen anses å ha holdt tilstrekkelig avstand til motorsykkelen. Det er ikke bevismessige holdepunkter for at B ved sin kjøring presset A, og at han som følge av dette kjørte av veien. Idet etterforskningsresultatet med særlig styrke taler mot at det er begått en straffbar handling, henlegges saken som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges for B som intet straffbart forhold anses bevist.

A og B underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes politimesteren i Oslo politidistrikt til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 21. januar 2019